

Komparácia *Predpisov na správne zachovávanie Apoštolskej konštitúcie SAPIENTIA CHRISTIANA a Aplikáčnych noriem na verné zachovávanie Apoštolskej konštitúcie VERITATIS GAUDIUM* a ich prínos pre štúdium morálnych hodnôt (VI)¹

6. časť

prof. ThDr. Marek Petro, PhD.

<https://orcid.org/0000-0003-2024-9981>

Abstract: *Drawing on the Second Vatican Council, the apostolic constitutions SAPIENTIA CHRISTIANA (15.04.1979) and VERITATIS GAUDIUM (08.12.2017) accentuate that the students at universities should be truly outstanding in learning, ready to shoulder major duties in society and to witness to the faith before the world.² In the previous issues of the COLLECTANEA LECTIONUM THEOLOGICARUM (CLT VII – CLT XVII) we compared the abovementioned constitutions and provided novel impulses for a permanent formation of priests. This and the following papers (published as a continuation) will compare the Norms of Application for the Correct Implementation of the Apostolic Constitution SAPIENTIA CHRISTIANA and Norms of Application for the Correct Implementation of the Apostolic Constitution VERITATIS GAUDIUM and highlight their contribution to the study of moral values that are essential for a well-rounded and sustainable development of society.*

¹ Štúdiá vznikla ako výstup riešenia projektu KEGA 030PU-4/2022 s názvom *Design of teaching materials for university study of relevant moral values with a focus on allround and sustainable development of society.*

² Cf. GE 10.

Key words: *Education. Moral values. Personal development. Society. Interpersonal relations. Sapientia Christiana. Veritatis Gaudium.*

Abstrakt: *Apoštolské konštitúcie SAPIENTIA CHRISTIANA (15.04.1979) a VERITATIS GAUDIUM (08.12.2017) odvolávajú sa na Druhý vatikánsky koncil zdôrazňujú aby študenti na univerzitách boli formovaní na ľudí skutočne vynikajúcich vo vede, pripravených na náročné povinnosti v spoločnosti a na svedkov viery vo svete.³ V predchádzajúcich častiach zborníka COLLECTANEA LECTIONUM THEOLOGICARUM (CLT VII – CLT XVII) sme komparovali vyššie spomenuté apoštolské konštitúcie s extrahovaním nóva pre permanentnú kňazskú formáciu. V tejto a ďalších štúdiách (na pokračovanie) porovnáme Predpisy na správne zachovávanie Apoštolskej konštitúcie SAPIENTIA CHRISTIANA a Aplikčné normy na verné zachovávanie Apoštolskej konštitúcie VERITATIS GAUDIUM a ich prínos pre štúdium morálnych hodnôt, ktoré sú nevyhnutné pre všestranný a trvalo udržateľný rozvoj spoločnosti.*

Kľúčové slová: *Vzdelávanie. Morálne hodnoty. Osobnostný rozvoj. Societa. Interpersonálne relácie. Sapientia christiana. Veritatis gaudium.*

*(Pokračovanie z COLLECTANEA
LECTIONUM THEOLOGICARUM XXIII, II/2024)*

Úvod

Ak má byť napredovanie a budovanie akejkoľvek civilizácie, úspešné, musí byť zakotvené v takých hodnotách, ktoré sú zmysluplné, funkčné a fixne zakorenené v pravidlách fungovania society.

Pri zdôvodňovaní rozličných politických, spoločenských, ekonomických či prírodovedeckých krokoch a rozhodnutiach môžeme nezriedka počúvať o zakotvení, či obrane takzvaných

³ Porov. GE 10.

európskych hodnôt, ktoré majú byť zárukou správneho základu a východiska pre budovanie kvalitnej a prosperujúcej spoločnosti.⁴

Z druhej strany zas, výraz európske hodnoty sa používa často veľmi nekonkrétne, akoby bolo všeobecne zrejmé, čo sa pod tým myslí, no jednoznačné všeobecne používané definovanie týchto hodnôt neexistuje.

Z toho logicky vyplýva, že neexistuje ani ich vedecké a objektívne platné zdôvodnenie a potvrdenie. Paradoxom je, že tieto európske hodnoty sú nejakým činom spontánne považované za akýsi základ správneho fungovania medziľudských vzťahov v rôznych oblastiach a úrovniach spoločnosti. Z tohto hľadiska sa tieto hodnoty implicitne vnímajú ako normy, podľa ktorých možno hodnotiť úroveň rôznych štátnych, kultúrnych ba i náboženských spoločenstiev a systémov vo svete.

Je prirodzené, že spomínané hodnoty, ak si majú zachovať ambíciu byť spoľahlivým základom pre rozvoj spoločnosti, musia byť jasne zdôvodnené, pomenované, aby následne mohli byť vovedené do praktického života a stať sa základom pre rozvoj všetkých oblastí, ktoré tvoria spoločnosť.⁵

V živote sa možno stretnúť z rozličnými, často až hraničnými okolnosťami, ktorých úspešné riešenie vyžaduje práve správne životné postoje.⁶

Nová doba so sebou prináša aj nové či už zdravotné, pracovné, sociálne, ale aj politické problémy, s ktorými sa človek potrebuje nevyhnutne správne vysporiadať (napr. v blízkej minulosti COVID-19 a v súčasnosti vojna na Ukrajine, či ďalšie nepokoje, zasahujú všetky spomínané sféry).

⁴ ORENIČ, P.: História a súčasne výzvy pre Katolícke školy na Slovensku. In: *Theologos*, Prešov: Gréckokatolícka teologická fakulta, 1/2023, s. 67.

⁵ POPOVIČ, J.: *Cirkvi sui iuris v CCEO*. Prešov : Gréckokatolícka teologická fakulta, 2022. - s. 58.

⁶ DANCÁK, P. – ORENIČ, P. – CHIFOR, A.: Historicko-filozofická reflexia princípu dvojitého efektu v kontexte praxe pomáhajúcich profesií. In: BEŇO, P. – KNAPIK, A. – ROTTERMUND, J. – ŠRAMKA, M.: *Covid-19 and its Impacts on Health, Helping Professions and New Technologies*. Katowice 2021, p. 243-251.

Bez spoľahlivého riešenia takýchto životných problémov jednotlivcov nemožno očakávať pozitívny a úspešný vývoj celej spoločnosti.⁷

Cieľom tejto štúdie (na pokračovanie) je komparácia *Predpisov na správne zachovávanie Apoštolskej konštitúcie SAPIENTIA CHRISTIANA* a *Aplikačných noriem na verné zachovávanie Apoštolskej konštitúcie VERITATIS GAUDIUM* a ich prínos pre štúdium, výskum a selekciu morálnych hodnôt, ktoré sú nevyhnutné pre všestranný a trvalo udržateľný rozvoj spoločnosti, zodpovedajú fungovaniu sveta a sú v súlade s potrebami človeka i spoločnosti.

Nádejame sa, že aj táto štúdia prispeje k verifikácii relevancie týchto hodnôt, aby následne mohol byť zostavený zmysluplný systém etických hodnôt, ktorý môže spoľahlivo tvoriť základ rozvoja spoločnosti. Takýto systém má byť neodmysliteľným obsahom vysokoškolského štúdia, aby tak mohol byť nosným základom pre štúdium v humanitných, spoločenských, ale aj prírodných vedách.

Komparácia PRVÝCH ČASTÍ

Oba porovnávané dokumenty, *Predpisy na správne zachovávanie Apoštolskej konštitúcie SAPIENTIA CHRISTIANA*⁸ i *Aplikačné normy na verné zachovávanie Apoštolskej konštitúcie VERITATIS GAUDIUM*⁹, obsahujú v *Prvej časti* po desať kapitol. V PnSZ AK SCH má *Prvá časť* názov *Spoločné normy* a v ANnVZ AK VG *Všeobecné normy*. Jednotlivé kapitoly sú v PnSZ AK SCH i v ANnVZ AK VG číslované rímskymi číslicami od I do X. V tomto príspevku skomparujeme tieto kapitoly: *VII. kapitolu* prvých častí, ktorá v PnSZ AK SCH nesie názov *Akademické stupne* a v

⁷ BUZALIC, A. – DANCÁK, P. – CHIFOR, A.: Fenomenologická reflexia pandémie ako naliehavá súbežná reflexia nad zmyslom vecí a života. In: DANCÁK, P. – ŠOLTÉS, R. – PORUBEC, D. (eds.): *Disputationes quodlibetales* Prešov: Gréckokatolícka teologická fakulta, 2022. p. 6-21.

⁸ Odtiaľ budeme v texte používať skratku PnSZ AK SCH.

⁹ Odtiaľ budeme v texte používať skratku ANnVZ AK VG.

COLLECTANEA LECTIONUM THEOLOGICARUM XXIV

ANnVZ AK VG má názov *Akademické stupne a ďalšie tituly*¹⁰; VIII. kapitulu prvých častí, ktorá v PnSZ AK SCH i v ANnVZ AK VG nesie rovnomený názov *Didaktické pomôcky*; IX. kapitulu prvých častí, ktorá v PnSZ AK SCH nesie názov *Hospodárenie* a v ANnVZ AK VG má názov *Hospodárska správa* a X., *poslednú kapitulu prvých častí*, ktorá v PnSZ AK SCH nesie názov *Určité rozdelenie a spolupráca fakúlt* a v ANnVZ AK VG má názov *Plánovanie a spolupráca medzi fakultami*¹¹.

**PREDPISY
NA SPRÁVNE
ZACHOVÁVANIE
APOŠTOLSKEJ KONŠTITÚCIE
"SAPIENTIA CHRISTIANA"¹²**

**APLIKAČNÉ NORMY
NA VERNÉ ZACHOVÁVANIE
APOŠTOLSKEJ KONŠTITÚCIE
VERITATIS GAUDIUM¹³**

**1. časť
SPOLOČNÉ NORMY**

**VII.
Akademické stupne**

**PRVÁ ČASŤ
VŠEOBECNÉ NORMY**

**VII. kapitola
Akademické stupne a ďalšie tituly**

¹⁰ Siedma kapitola je v rámci oboch apoštolských konštitúcií skomparovaná v: PETRO, M.: Komparácia Apoštolských konštitúcií Sapientia Christiana a Veritas Gaudium a ich prínos pre vzdelávanie kňazov (VI) 6 [elektronický dokument] / Marek Petro. - In: Collectanea lectionum theologiarum 12 [elektronický dokument] / Marek Petro, Cyril Hišem, Karel Sládek. - Užhorod : Patent, 2020. - ISBN 978-617-589-200-8. - S. 6-17. [OV: 020] Petro Marek (100%).

¹¹ Osmá, deviata a desiatá kapitola sú v rámci oboch apoštolských konštitúcií skomparované v: PETRO, M.: Komparácia Apoštolských konštitúcií Sapientia Christiana a Veritatis Gaudium a ich prínos pre vzdelávanie kňazov (VII) 7 [elektronický dokument] / Marek Petro. - In: Collectanea lectionum theologiarum 13 [elektronický dokument] / Marek Petro, Pavol Dancák, Cyril Hišem. - Užhorod : Patent, 2021. - ISBN 978-617-589-203-9. - S. 7-18. [OV: 020] Petro Marek (100%).

¹² Posvätná kongregácia pre katolícku výchovu podľa normy čl.10 Apoštolskej konštitúcie Sapientia Christiana podáva cirkevným univerzitám a fakultám nasledujúce predpisy, ktoré treba verne zachovávať.

¹³ Kongregácia pre katolícku výchovu podľa čl. 10 apoštolskej konštitúcie Veritatis gaudium predkladá cirkevným univerzitám a fakultám nasledujúce aplikačné normy a nariaďuje, aby sa verne dodržiavali.

**(Ap. konšt. čl. 46 – 51;
Predpisy čl. 34 – 38)**

Čl.34.

Na cirkevných univerzitách alebo fakultách kánonicky založených alebo schválených akademické stupne sa udeľujú v mene pápeža.

Čl.35.

Štatúty nech stanovia zvláštne požiadavky na vypracovanie doktorskej dizertácie a normy na jej obhajobu a vydanie.

Čl.36.

Exemplár dizertačných prác, ktoré boli uverejnené, sa má zaslať Posvätej kongregácii pre katolícku výchovu. Odporúča sa, aby sa posielal aj na cirkevné fakulty, kde sa prednášajú tie isté vedy, aspoň vo vlastnej krajine.

Čl.37.

Na autentické dokumenty o udelení akademických stupňov sa majú podpísať akademické autority podľa štatútov a tajomník univerzity alebo fakulty, a k tomu treba pridať jej pečiatku.

**(Ap. konšt. čl. 45 – 52;
Aplikačné normy čl. 35 – 41)**

Čl. 35.

Na kánonicky založených alebo schválených cirkevných univerzitách alebo fakultách sa akademické stupne udeľujú z autority Svätej stolice.

Čl. 36.

§ 1. Štatúty musia určiť nevyhnutné požiadavky na vypracovanie doktorskej dizertačnej práce a normy na jej verejnú obhajobu a publikovanie.

§ 2. Publikovanie dizertačnej práce v elektronickej podobe je prípustné, ak to študijný poriadok upravuje a stanovuje podmienky tak, aby bol prístup k takejto publikácii trvalo zaistený.

Čl. 37.

Jeden vytlačený exemplár dizertačných prác, ktoré boli uverejnené, sa má zaslať Kongregácii pre katolícku výchovu. Odporúča sa, aby sa jeden výtlačok zaslal aj na cirkevné fakulty – aspoň vo vlastnom regióne –, kde sa zaoberajú tými istými vednými odbormi.

Čl. 38.

Na autentické dokumenty o udelení akademických stupňov sa majú podpísať akademické autority podľa štatútov a tiež tajomník univerzity alebo fakulty, a musí tam byť príslušná pečiatka.

Čl. 39.

V krajinách, kde to medzinárodné dohody uzavreté Svätou stolicou vyžadujú, a na inštitúciách, kde to akademické autority považujú za vhodné, sa k autentickým dokumen-

tom o akademických stupňoch pripája dokument s ďalšími informáciami týkajúcimi sa priebehu štúdia (napr. Diploma Supplement).

Čl.38.

"Čestný" doktorát sa udeľuje iba vtedy, ak veľký kancelár po vyhlásení Svätej stolice "Nihil obstat" a po vypočutí univerzitetnej alebo fakultnej rady súhlasí.

Čl. 40.

Doktorát honoris causa nemožno udeľiť bez súhlasu veľkého kancelára, ktorý musí predtým obdržať nihil obstat od Svätej stolice a vypočuť si názor vedeckej rady univerzity alebo fakulty.

Čl. 41.

Aby mohla fakulta okrem akademických stupňov udeľovaných z autority Svätej stolice udeľovať aj iné tituly, je potrebné:

1.°aby Kongregácia pre katolícku výchovu dala nihil obstat na udeľovanie daného titulu;

2.°aby príslušný študijný poriadok určoval povahu titulu, výslovne označiac, že nejde o akademický stupeň udelený z autority Svätej stolice;

3.°aby sa v samotnom diplome deklarovalo, že titul nie je udelený z autority Svätej stolice.

VIII.

Didaktické pomôcky
(Ap. konšt. čl. 52 – 55;
Predpisy čl. 39 – 42)

VIII. kapitola

Didaktické pomôcky
(Ap. konšt. čl. 53 – 56;
Aplikačné normy čl. 42 – 45)

Čl.39.

Univerzita alebo fakulta musí mať naozaj vhodné a dôstojné posluchárne, ktoré majú byť prispôsobené na vyučovanie predmetov podľa počtu študentov.

Čl. 42.

Univerzita alebo fakulta musí mať skutočne funkčné a dôstojné posluchárne, ktoré majú byť prispôsobené vyučovaniu rôznych predmetov a počtu študentov.

Čl.40.

Nech je pripravená konzultačná knižnica, v ktorej majú byť hlavné diela potrebné na vedeckú prácu učiteľov aj študentov.

Čl. 43.

Má mať k dispozícii prezenčnú knižnicu, v ktorej sa majú nachádzať hlavné diela potrebné pre vedeckú prácu učiteľov aj študentov.

Čl.41.

Normy pre knižnicu nech sú stanovené tak, aby hlavne vyučujúci a študenti mali ľahký prístup k jej využívaniu.

Čl.42.

Nech sa rozvíja tiež spolupráca a koordinácia medzi knižnicami toho istého mesta a kraja.

**IX.
Hospodárenie
(Ap. konšt. čl. 56 – 59;
Predpisy čl. 43 – 44)**

Čl.43.

Predstavení sa majú postarať o to, aby bola administratíva udržiavaná v dobrom stave, aby boli v pravidelných termínoch oboznamovaní so stavom ekonomiky a tá aby dôkladne podliehala pravidelným kontrolám.

Čl.44.

§ 1. Nech sa urobia vhodné opatrenia, aby normy o poplatkoch nezaťažovali prístup k akademickým stupňom tým študentom, ktorí sú svojím nadaním nádejou, že budú veľmi užitoční pre Cirkve.

§ 2. Preto sa treba postarať, aby boli vytvorené školské benefíciá s rozličným označením (burzy, platy, štipendiá atď.), vyplácané na podporovanie študentov.

Čl. 44.

Normy pre knižnicu majú byť stanovené tak, aby hlavne vyučujúci a študenti mali ľahký prístup k jej využívaniu.

Čl. 45.

Má sa podporovať spolupráca a koordinácia medzi knižnicami toho istého mesta a kraja.

**IX. kapitola
Hospodárska správa
(Ap. konšt. čl. 57 – 60;
Aplikačné normy čl. 46 – 47)**

Čl. 46.

§ 1. V záujme správneho chodu ekonomiky fakulty alebo univerzity nesmú akademické authority zabúdať pravidelne sa informovať ohľadom stavu hospodárenia a pravidelne ho podrobovať starostlivej kontrole.

§ 2. Rektor alebo riaditeľ každoročne odovzdáva správu o ekonomickom stave univerzity alebo fakulty veľkému kancelárovi.

Čl. 47.

§ 1. Treba urobiť vhodné opatrenia na to, aby platenie poplatkov nezaťažovalo prístup k akademickým stupňom tým študentom, ktorí sú obdarovaní takými intelektuálnymi schopnosťami, že perspektívne môžu byť pre Cirkve veľmi osožní.

§ 2. Preto sa treba postarať, aby boli z cirkevných, štátnych či súkromných zdrojov vytvorené osobitné ekonomické fondy určené na pomoc študentom.

X.

Určité rozdelenie
a spolupráca fakúlt
(Ap. konšt. čl. 60 – 64;
Predpisy čl. 45 – 49)

Čl.45.

§ 1. Pri zriaďovaní novej univerzity alebo fakulty je potrebné:

a) aby sa ukázalo, že je nevyhnutná alebo naozaj užitočná, a tomuto sa nedá zadost'učiniť ani afiliáciou, ani agregáciou, ani inkorporáciou;

b) aby boli splnené potrebné požiadavky, najmä:

1o počet stabilne prijatých učiteľov a ich kvalita podľa povahy a požiadaviek fakulty;

2o primeraný počet študentov;

3o knižnica, iné vedecké pomôcky a posluchárne;

4o dostatočné ekonomické prostriedky pre univerzitu alebo fakultu;

c) aby boli predložené štatúty so študijným programom prispôbené tejto konštitúcii a Predpisom.

§ 2. Posvätná kongregácia pre katolícku výchovu po vypočutí mienky biskupskej konferencie najmä z pastoračného hľadiska, po vypočutí odborníkov najmä zo susedných fakúlt najmä z vedeckého hľadiska, rozhodne o vhodnosti nového zriadenia; toto sa urobí určitý čas na skúšku, až potom sa definitívne potvrdí.

Čl.46.

Pri schválení univerzity alebo fakulty je potrebné

a) aby bol súhlas biskupskej konferencie alebo diecéznej autority;

b) aby boli splnené podmienky stanovené v čl.45 § 1 po b) a c).

X. kapitola

Plánovanie a spolupráca
medzi fakultami
(Ap. konšt. čl. 61 – 67;
Aplikačné normy čl. 48 – 52)

Čl. 48.

§ 1. Pri zriaďovaní novej univerzity alebo fakulty je potrebné, aby:

a) sa ukázalo, že je potrebná alebo skutočne užitočná, a nedá sa nahradiť afiliáciou, agregáciou ani inkorporáciou;

b) boli splnené potrebné náležitosti, z ktorých najdôležitejšie sú:

1.° počet stálych učiteľov a ich kvalifikácia v súlade s povahou a požiadavkami fakulty;

2.° primeraný počet študentov;

3.° knižnica a ďalšie vedecké pomôcky a tiež požadované priestory;

4.° dostatočné ekonomické prostriedky pre univerzitu alebo fakultu;

c) boli predložené štatúty a študijný poriadok, ktoré sú v súlade s touto konštitúciou a jej aplikačnými normami.

§ 2. Kongregácia pre katolícku výchovu rozhodne ohľadom vhodnosti prikróčiť k zriadeniu novej univerzity alebo fakulty po vypočutí mienky biskupskej konferencie, ako aj diecézneho alebo eparchiálneho biskupa – predovšetkým z pastoračného pohľadu, a po vypočutí odborníkov, najmä z najbližších fakúlt – predovšetkým z vedeckého pohľadu.

Čl. 49.

Ak ide o schválenie univerzity alebo fakulty, je potrebné:

a) aby biskupská konferencia alebo diecézny či eparchiálny biskup dali svoj súhlas;

b) aby boli splnené podmienky stanovené v čl. 48 § 1, b) a c).

Čl.47.

Podmienky pre afiliáciu sa vzťahujú najmä na počet a kvalitu učiteľov, študijný program, knižnicu a na ochotu fakulty pomáhať afilovanému inštitútu; zároveň je potrebné, aby fakulta a k nej afilovaný inštitút boli v tom istom národe alebo v tej istej kultúrnej oblasti.

Čl.48.

§ 1. Agregácia je spojenie niektorého inštitútu, ktorý zahŕňa prvý aj druhý cyklus, s fakultou, aby dosiahol cez fakultu zodpovedajúce akademické stupne.

§ 2. Inkorporácia je zaradenie niektorého inštitútu, ktorý zahŕňa druhý, tretí, alebo obidva cykly, k fakulte, aby dosiahol cez fakultu zodpovedajúce akademické stupne.

§ 3. Agregácia a inkorporácia sa môže schváliť iba vtedy, ak ide o inštitút osobitne pripravený na dosiahnutie týchto stupňov, aby tak bola určitá nádej, že týmto spojením s fakultou sa naozaj dosiahne žiadaný cieľ.

Čl.49.

§ 1. Treba podporovať spoluprácu medzi jednotlivými cirkevnými fakultami vzájomným pozývaním učiteľov, oboznamovaním o svojej vedeckej práci, vykonávaním spoločných vedeckých bádání na osoh Božieho ľudu.

§ 2. Treba spolupracovať aj s inými fakultami, aj s nekatolíckymi, ale pritom si stále zachovávať vlastnú identitu.

Čl. 50.

Podmienky pre afiliáciu sa vzťahujú najmä na počet a kvalitu učiteľov, študijný poriadok, knižnicu a na povinnosť fakulty, ktorá túto afiliáciu prijíma, pomáhať afilovanému inštitútu; preto sa majú fakulta a k nej afilovaný inštitút obvykle nachádzať v tej istej krajine alebo kultúrnom regióne.

Čl. 51.

§ 1. Agregácia je spojenie inštitútu zahŕňajúceho iba prvý a druhý cyklus s fakultou, aby bolo možné prostredníctvom fakulty dosiahnuť zodpovedajúce akademické stupne.

§ 2. Inkorporácia je začlenenie inštitútu zahŕňajúceho druhý, tretí, alebo oba cykly pod fakultu, aby bolo možné prostredníctvom fakulty dosiahnuť zodpovedajúce akademické stupne.

§ 3. Agregáciu a inkorporáciu nemožno dovoliť, ak inštitút nie je primerane vybavený na dosiahnutie týchto akademických stupňov. Musí totiž existovať opodstatnená nádej, že vďaka spojeniu s fakultou sa žiadaný cieľ skutočne dosiahne.

Čl. 52.

§ 1. Treba podporovať spoluprácu medzi jednotlivými cirkevnými fakultami jednak prostredníctvom vzájomných výmenných pobytov učiteľov, jednak vzájomným informovaním sa o svojich vedeckých aktivitách, a tiež podporovaním spoločných výskumov pre dobro Božieho ľudu.

§ 2. Podobne treba spolupracovať tiež s inými, aj nekatolíckymi fakultami, pričom si však treba starostlivo zachovať vlastnú identitu.

Komparácia

Siedma kapitola

Článok 34 PnSZ AK SCH (pôvodný) vs. Článok 35 ANnVZ AK VG (nový):

- Pôvodný text: Akademické stupne sa udeľujú v mene pápeža.
- Nový text: Akademické stupne sa udeľujú z autority Svätej stolice.
- Rozdiel: Nový text zdôrazňuje autoritu Svätej stolice namiesto zmienky o mene pápeža, čím sa terminológia stáva všeobecnejšou a právne precíznejšou.

Článok 35 PnSZ AK SCH (pôvodný) vs. Článok 36 ANnVZ AK VG (nový § 1) ... :

- Pôvodný text: Štatúty stanovujú požiadavky na dizertáciu a normy na jej obhajobu a vydanie.
- Nový text: Štatúty musia určiť nevyhnutné požiadavky na dizertáciu a jej verejnú obhajobu a publikovanie.
- Rozdiel: Nový text pridáva konkrétnosť (napr. verejná obhajoba), čím rozširuje pôvodné požiadavky.

... (nový § 2): Publikovanie dizertácií:

- Pôvodný text: Bez zmienky o elektronickom publikovaní.
- Nový text: Pripúšťa elektronické publikovanie, ak to upravuje študijný poriadok a zabezpečuje trvalý prístup.
- Rozdiel: Nový text reflektuje technologický pokrok a rozširuje možnosti publikovania.

Článok 36 PnSZ AK SCH (pôvodný) vs. Článok 37 ANnVZ AK VG (nový):

- Pôvodný text: Exemplár dizertačných prác sa zasiela Kongregácii a odporúča sa poslať aj na cirkevné fakulty.
- Nový text: Rozširuje povinnosť zasielania na jeden vytlačený exemplár a regionálne odporúčanie.
- Rozdiel: Nový text zreteľnejšie stanovuje povinnosti a odporúčania.

Článok 37 PnSZ AK SCH (pôvodný) vs. Článok 38 ANnVZ AK VG (nový):

- Pôvodný text: Autentické dokumenty podpisujú akademické autority a tajomník s pečiatkou.
- Nový text: Text zostáva podobný, ale rozširuje detaily o tom, kto musí podpísať, a zdôrazňuje prídanie pečiatky.
- Rozdiel: Minimálne zmeny, ktoré precizujú administratívne požiadavky.

Článok 38 PnSZ AK SCH (pôvodný) vs. Článok 40 ANnVZ AK VG (nový):

- Pôvodný text: Čestný doktorát sa udeľuje so súhlasom veľkého kancelára a nihil obstat od Svätej stolice.
- Nový text: Podmienky zostávajú, ale pridáva explicitný súhlas vedeckej rady.
- Rozdiel: Nový text posilňuje účasť vedeckej rady na rozhodovaní.

Nové články (39, 41):

Článok 39: Zavádza možnosť pridávať dokumenty (Diploma Supplement) s ďalšími informáciami o štúdiu, ak to vyžadujú medzinárodné dohody.

Článok 41: Stanovuje podmienky na udeľovanie titulov mimo autority Svätej stolice, vrátane povahy, študijného poriadku a explicitného vyjadrenia v diplome.

- Rozdiel: Nové články reflektujú moderné akademické a medzinárodné požiadavky, ktoré v pôvodnom texte neboli uvedené.
- Zhrnutie zmien – Nové články prinášajú: zlepšenie právnej jasnosti; lepšie definovanie autorít a postupov; modernizáciu, uznanie elektronických publikácií a medzinárodných akademických štandardov; rozšírenie možností pre ďalšie tituly.

Texty spoločne vykazujú vývoj v právnom a akademickom myslení v súlade so súčasnými potrebami.

Ôsma kapitola

Článok 39 PnSZ AK SCH (pôvodný) vs. Článok 42 ANnVZ AK VG (nový):

- Pôvodný text: „Univerzita alebo fakulta musí mať naozaj vhodné a dôstojné posluchárne, ktoré majú byť prispôsobené na vyučovanie predmetov podľa počtu študentov.“
- Nový text: „Univerzita alebo fakulta musí mať skutočne funkčné a dôstojné posluchárne, ktoré majú byť prispôsobené vyučovaniu rôznych predmetov a počtu študentov.“
- Rozdiel: Nový text nahrádza slovo „naozaj vhodné“ slovami „skutočne funkčné“, čo zdôrazňuje praktickosť pri adaptácii posluchární na rôzne potreby výučby. Pridáva aj dôraz na rôznorodosť predmetov.

Článok 40 PnSZ AK SCH (pôvodný) vs. Článok 43 ANnVZ AK VG (nový):

- Pôvodný text: „Nech je pripravená konzultačná knižnica, v ktorej majú byť hlavné diela potrebné na vedeckú prácu učiteľov aj študentov.“

COLLECTANEA LECTIONUM THEOLOGICARUM XXIV

- Nový text: „Má mať k dispozícii prezenčnú knižnicu, v ktorej sa majú nachádzať hlavné diela potrebné pre vedeckú prácu učiteľov aj študentov.“
- Rozdiel: Nový text nahrádza termín „konzultačná knižnica“ termínom „prezenčná knižnica“. Tým sa kladie dôraz na dostupnosť kníh na mieste (bez možnosti vypožičania). Štylistická úprava textu zvyšuje zrozumiteľnosť.

Článok 41 PnSZ AK SCH (pôvodný) vs. Článok 44 ANnVZ AK VG (nový):

- Pôvodný text: „Normy pre knižnicu nech sú stanovené tak, aby hlavne vyučujúci a študenti mali ľahký prístup k jej využívaniu.“
- Nový text: „Normy pre knižnicu majú byť stanovené tak, aby hlavne vyučujúci a študenti mali ľahký prístup k jej využívaniu.“
- Rozdiel: Zmena je iba štylistická. Nový text používa imperatív „majú byť stanovené“ namiesto subjunktívu „nech sú stanovené“, čo posilňuje právny charakter vyjadrenia.

Článok 42 PnSZ AK SCH (pôvodný) vs. Článok 45 ANnVZ AK VG (nový):

- Pôvodný text: „Nech sa rozvíja tiež spolupráca a koordinácia medzi knižnicami toho istého mesta a kraja.“
- Nový text: „Má sa podporovať spolupráca a koordinácia medzi knižnicami toho istého mesta a kraja.“
- Rozdiel: Zmena je štylistická. Nový text nahrádza „nech sa rozvíja“ slovami „má sa podporovať“, čím sa kladie väčší dôraz na aktívnu podporu spolupráce.

Hlavné rozdiely a zhrnutie:

Štylistické zmeny – nové texty používajú priamočiarejší jazyk a konkrétnejšiu terminológiu („skutočne funkčné“, „prezenčná knižnica“, „má sa podporovať“); imperatívne vyjadrenia v nových textoch zvyšujú právnu záväznosť ustanovení.

Obsahové zmeny – Článok 42 (nový) zdôrazňuje prispôsobenie posluchárni rôznorodým predmetom; Článok 43 (nový) presne definuje funkciu knižnice ako „prezenčnej“; Celkové úpravy zvyšujú praktickosť, zrozumiteľnosť a právnu jednoznačnosť textov.

Deväta kapitola

Článok 43 PnSZ AK SCH (pôvodný) vs. Článok 46 ANnVZ AK VG (nový):

- Pôvodný text: „Predstavení sa majú postarať o to, aby bola administratíva udržiavaná v dobrom stave, aby boli v pravidelných

termínoch oboznamovaní so stavom ekonomiky a tá aby dôkladne podliehala pravidelným kontrolám.“

- Nový text (Čl. 46, § 1): „V záujme správneho chodu ekonomiky fakulty alebo univerzity nesmú akademické autority zabúdať pravidelne sa informovať ohľadom stavu hospodárenia a pravidelne ho podrobovať starostlivej kontrole.“
- Rozdiel: Nový text je presnejší v identifikovaní osôb (akademické autority namiesto predstavených) a špecifikuje záujem o správny chod ekonomiky fakulty/univerzity. Pôvodný text je všeobecnejší a menej konkrétny.
- Nový text (Čl. 46, § 2): „Rektor alebo riaditeľ každoročne odovzdáva správu o ekonomickom stave univerzity alebo fakulty veľkému kancelárovi.“
- Rozdiel: Tento bod v pôvodnom texte úplne chýba. Nový text pridáva požiadavku na každoročnú správu rektora/riaditeľa veľkému kancelárovi, čo zavádza jasnú administratívnu povinnosť.

Článok 44 PnSZ AK SCH (pôvodný) vs. Článok 47 ANnVZ AK VG (nový):

- Pôvodný text (§ 1): „Nech sa urobia vhodné opatrenia, aby normy o poplatkoch nezamedzovali prístup k akademickým stupňom tým študentom, ktorí sú svojím nadaním nádejou, že budú veľmi užitoční pre Cirkev.“
- Nový text (§ 1): „Treba urobiť vhodné opatrenia na to, aby platenie poplatkov nezamedzovalo prístup k akademickým stupňom tým študentom, ktorí sú obdarovaní takými intelektuálnymi schopnosťami, že perspektívne môžu byť pre Cirkev veľmi osožní.“
- Rozdiel: Nový text je štylisticky prepracovanejší. Nahrádza „normy o poplatkoch“ za „platenie poplatkov“, čo zjednodušuje formuláciu. Výraz „svojím nadaním nádejou“ je zmenený na „obdarovaní takými intelektuálnymi schopnosťami“, čím sa zdôrazňuje objektívna schopnosť študentov.
- Pôvodný text (§ 2): „Preto sa treba postarať, aby boli vytvorené školské benefíciá s rozličným označením (burzy, platy, štipendiá atď.), vyplácané na podporovanie študentov.“
- Nový text (§ 2): „Preto sa treba postarať, aby boli z cirkevných, štátnych či súkromných zdrojov vytvorené osobitné ekonomické fondy určené na pomoc študentom.“
- Rozdiel: Nový text rozširuje zdroje financovania na cirkevné, štátne a súkromné, kým pôvodný text sa zameriava na školské benefíciá. Nová formulácia kladie dôraz na systematické vytvára-

COLLECTANEA LECTIONUM THEOLOGICARUM XXIV

nie ekonomických fondov, zatiaľ čo pôvodný text je menej štruktúrovaný.

Hlavné rozdiely a zhrnutie:

Štruktúra – nový text pridáva presné rozdelenie na paragrafy (§) a špecifikuje nové povinnosti, napríklad každoročnú ekonomickú správu (Čl. 46, § 2).

Jazyk a presnosť – nové texty sú štylisticky precíznejšie, s dôrazom na konkrétne termíny (napr. „akademické autority“, „platenie poplatkov“); vyjadrenia v nových textoch sú právne záväznejšie a jasnejšie.

Obsahové rozšírenia – nový text Čl. 46 (§ 2) zavádza povinnosť každoročného predkladania economickej správy; Čl. 47 (§ 2) rozširuje zdroje financovania študentov na cirkevné, štátne a súkromné.

Celkové úpravy zvyšujú formálnosť, zrozumiteľnosť a praktickosť textov, pričom kladú väčší dôraz na právne záväzky a systematický prístup k financovaniu.

Desiata kapitola

Článok 45 PnSZ AK SCH (pôvodný) vs. Článok 48 ANnVZ AK VG (nový):

Jazyková presnosť:

- Pôvodný text používa frázy ako „aby sa ukázalo, že je nevyhnutná alebo naozaj užitočná“, kým nový text zjednodušuje na „že je potrebná alebo skutočne užitočná.“
- V novom texte sú termíny ako „počet stabilne prijatých učiteľov“ nahradené presnejšími formuláciami „počet stálych učiteľov a ich kvalifikácia.“

Štruktúra a zrozumiteľnosť:

- Nový text zavádza jasnejšiu štruktúru s číslovaním (1.º, 2.º) a úpravami pojmov (napr. „vedecké pomôcky“ namiesto „iné vedecké pomôcky“).
- Znenie v § 2 nového textu pridáva eparchiálneho biskupa a špecifikuje pohľady na pastoračný a vedecký aspekt rozhodovania.

Obsahové rozšírenie:

- Nový text zahŕňa eparchiálneho biskupa pri rozhodovaní, čím rozširuje pôvodný rámec.
- Termín „aplikačné normy“ v novom texte nahrádza vägnejšie „Predpisy.“

Článok 46 PnSZ AK SCH (pôvodný) vs. Článok 49 ANnVZ AK VG (nový):

Jazyková zmena:

- Pôvodné „súhlas biskupskej konferencie alebo diecéznej autority“ je v novom texte rozšírené na „biskupská konferencia alebo diecézny či eparchiálny biskup.“

- Nový text sa odvoláva na aktualizované články (48 § 1, b) a c)), čím zavádza presnejšie referencie.

Obsahová konzistentnosť:

- Podmienky schválenia zostávajú rovnaké, ale nový text je štylisticky prepracovanejší a jednoznačnejší.

Článok 47 PnSZ AK SCH (pôvodný) vs. Článok 50 ANnVZ AK VG (nový):

Jazyková presnosť:

- Pôvodné „ochotu fakulty pomáhať afiliovanému inštitútu“ sa zmenilo na „povinnosť fakulty, ktorá túto afiliáciu prijíma, pomáhať afiliovanému inštitútu.“
- Nový text používa konkrétnejšie označenia, napríklad „študijný poriadok“ namiesto „študijný program.“

Obsahové úpravy:

- Nový text zdôrazňuje geografickú blízkosť fakulty a afiliovaného inštitútu (tá istá krajina alebo kultúrny región).

Článok 48 PnSZ AK SCH (pôvodný) vs. Článok 51 ANnVZ AK VG (nový):

Jazyková zmena:

- Pôvodné formulácie „zahŕňa prvý aj druhý cyklus“ alebo „druhý, tretí, alebo obidva cykly“ sú preložené do jednoduchšej štruktúry s dôrazom na akademické stupne.

Presnosť obsahu:

- Nový text pridáva požiadavku, že agregácia a inkorporácia musia byť schválené iba vtedy, ak je inštitút „primerane vybavený na dosiahnutie týchto akademických stupňov.“

Článok 49 PnSZ AK SCH (pôvodný) vs. Článok 52 ANnVZ AK VG (nový):

Jazykové rozšírenie:

- Nový text zavádza „výmeny pobytov učiteľov“ a rozširuje „vedeckú prácu“ na „vedecké aktivity.“

Obsahová konzistencia:

- Obe verzie zdôrazňujú spoluprácu medzi katolíckymi aj nekatólickymi fakultami, pričom nový text kladie väčší dôraz na ochranu identity.

Zhrnutie rozdielov:

Presnejší jazyk a štruktúra – nové texty sú zrozumiteľnejšie, používajú presnejšiu terminológiu a lepšie štruktúrujú informácie.

Obsahové rozšírenia – nové texty zavádzajú ďalšie podmienky a povinnosti, napríklad explicitné zapojenie eparchiálneho biskupa, geografickú blízkosť afiliováných inštitútov či požiadavky na vybavenie inštitútov pri agregácii a inkorporácii.

Zoznam bibliografických odkazov

- BUZALIC, A. – DANCÁK, P. – CHIFOR, A.: Fenomenologická reflexia pandémie ako naliehavá súbežná reflexia nad zmyslom vecí a života. In: DANCÁK, P. – ŠOLTÉS, R. – PORUBEC, D. (eds.): *Disputationes quodlibetales* Prešov: Gréckokatolícka teologická fakulta, 2022. p. 6-21. ISBN 978-80-555-3024-6.
- CODEX CANONUM ECCLESiarUM ORIENTALIUM (1990), Rím : Vidavnicтво OO. Vasilijan, 1993, 845 s.
- CODEX IURIS CANONICI (1983), Bratislava : KBS, 1996, 894 s.
- DANCÁK, P. – ORENIČ, P. – CHIFOR, A.: Historicko-filozofická reflexia princípu dvojitého efektu v kontexte praxe pomáhajúcich profesií. In: BEŇO, P. – KNAPIK, A. – ROTERMUND, J. – ŠRAMKA, M.: *Covid-19 and its Impacts on Health, Helping Professions and New Technologies*. Katowice 2021, p. 243-251. ISBN: 987-83-7509-429-9
- DRUHÝ VATIKÁSNKY KONCIL: Deklarácia o kresťanskej výchove GRAVISSIMUM EDUCATIONIS (1965) /GE/. In: <https://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/druhy-vatikansky-koncil/c/gravissimum-educationis>.
- DRUHÝ VATIKÁSNKY KONCIL: Dekrét o kňazskej formácii OPTATAM TOTIUS (1965) /OT/. In: <https://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/druhy-vatikansky-koncil/c/optatam-totius>.
- CONGREGATION FOR THE DOCTRINE OF THE FAITH: Instruction DONUM VERITATIS on the Ecclesial Vocation of the Theologian. In: http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19900524_theologian-vocation_en.html.

- FRANTIŠEK: Apoštolská konštitúcia pápeža Františka VERITATIS GAUDIUM o univerzitách a cirkevných fakultách (2017) /VG/. Trnava : SSV, 2018, 92 s. ISBN 978-80-8161-329-6.
- JÁN PAVOL II.: Apoštolská konštitúcia SAPIENTIA CHRISTIANA o štúdiu na cirkevných univerzitách a fakultách (1980) /SCH/. Trnava : SSV, 1999, 76 s. ISBN 80-7162-278-8.
- ORENIČ, P.: História a súčasne výzvy pre Katolícke školy na Slovensku. In: *Theologos*, Prešov: Gréckokatolícka teologická fakulta, 1/2023, s. 61-71.
- PETRO, M.: Komparácia Apoštolských konštitúcií Sapientia Christiana a Veritatis Gaudium a ich prínos pre vzdelávanie kňazov 2 [electronic] / In: *Collectanea lectionum theologiarum VIII* [electronic] / Rec. Cyril Hišem, Karel Sládek. - Varšava : Wydawnictwo Respect, 2019. - ISBN 978-83-950824-3-6. - S. 5-14. Petro Marek (100%)
- POPOVIČ, J.: *Cirkevi sui iuris v CCEO*. Prešov : Gréckokatolícka teologická fakulta, 2022, 176 s. ISBN 978-80-555-2927-1.